SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1478

av Heléne Björklund m.fl. (S)

Ett tryggt digitalt Norden för barn och unga

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett stärkt nordiskt samarbete för att skydda barn och unga i digitala miljöer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barn och unga i Norden hör till de mest uppkopplade i världen. Sociala medier och digitala plattformar spelar en stor roll i deras vardag, relationer och identitetsskapande. Digitaliseringen skapar många möjligheter, men innebär också betydande risker för barns hälsa, trygghet och integritet.

Många digitala plattformar är utformade för att hålla kvar användarna så länge som möjligt och samla in stora mängder personuppgifter. Algoritmer, ständiga notiser och andra beroendeframkallande funktioner riskerar att påverka barns sömn, koncentration och psykiska hälsa. Barn kan också utsättas för nätmobbning, skadligt innehåll och oönskade kontakter.

Under senare år har frågan om barns digitala trygghet fått allt större uppmärksamhet. Danmark, Norge och Sverige har tagit initiativ till åldersgränser för sociala medier. Även inom EU pågår ett omfattande arbete för att stärka skyddet för barn, bland annat genom nya krav på digitala plattformar och säkrare ålderskontroller.

Vid Nordiska rådets session i Helsingfors i oktober 2026 enades de nordiska regeringscheferna om Marienborgmanifestet, med ambitionen att stärka barns och ungas trygghet på nätet. Det är ett viktigt steg som bör följas av konkreta gemensamma insatser. De nordiska länderna har mycket att vinna på att samordna sitt arbete. Det gäller exempelvis åldersgränser, säkra standardinställningar, skydd mot beroendeframkallande funktioner och bättre möjligheter för föräldrar att stödja sina barn. Det är också viktigt att värna barns personliga integritet och säkerställa att ålderskontroller inte leder till onödig insamling av personuppgifter.

Barns personliga data måste skyddas, både i offentlig och privat verksamhet. I skolan ska digitala verktyg vara ett stöd för undervisningen, inte en möjlighet för kommersiella aktörer att samla in och använda barns uppgifter för andra ändamål.

Utbildning är också en viktig del av arbetet. Barn och unga behöver digital kompetens och kunskap om hur sociala medier fungerar, hur algoritmer påverkar det innehåll de möter och hur de kan utveckla sunda digitala vanor. Samtidigt behöver trygga alternativ till de stora kommersiella plattformarna utvecklas. Public service och andra aktörer kan spela en viktig roll genom att erbjuda attraktiva, pedagogiska och säkra digitala miljöer för barn och unga.

Ett tryggt digitalt Norden kräver mer än nationella initiativ. Genom att utveckla det nordiska samarbetet, dela erfarenheter och gemensamt driva på inom EU kan vi stärka skyddet för barn och unga. Norden bör vara en föregångare i arbetet för en digital miljö där barns rättigheter, hälsa och utveckling går före de kommersiella intressena.

Heléne Björklund (S)

Johan Andersson (S) *Zinaida Kajevic (S)*

Mirja Räihä (S)